

А. О. Ракитська

асп. I курсу

спеціальність 051 «Економіка»

Науковий керівник: д.е.н., проф. О. В. Побережець

СКЛАДОВІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ З ПОЗИЦІЙ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Досліджувана тема є актуальною, оскільки загальновизнаним фактором економічного зростання країни є інноваційний розвиток. Саме такий розвиток визначає положення країни в світі та її привабливість для інвестування. Формування відповідного інституційного середовища в Україні забезпечить якісне регулювання й водночас зниження адміністративних бар'єрів при комерціалізації нововведень і у сфері захисту прав на інтелектуальну власність.

Науковці такі, як С. М. Ілляшенко [1], Г.Б. Клейнер [2], О. Вільямсон, О. В. Шляга [4], І. М. Крейдич, О. О. Охріменко, Н. І. Чухрай та ін., зробили значний внесок у розвиток теоретико-методичних засад інноваційно-інвестиційних

процесів. Проте, з метою детального аналізу та глибокого розуміння даного поняття необхідно розглянути його з точки зору інституційної економічної теорії.

Інститут – це відносно стійкі до зміни поведінки або інтересів окремих суб'єктів та їх груп формальні й неформальні норми, а також системи норм, які регулюють прийняття рішень, діяльність і взаємодію соціально-економічних суб'єктів та їх груп тривалої дії (Г. Клейнер) [2, с. 15].

Користуючись нормативним підходом до визначення терміну «Інститут», можливо сформулювати наступне визначення Інституту інноваційно-інвестиційного розвитку – це набір формальних і неформальних норм і механізмів, що забезпечують дотримання правил у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності, при цьому основними формальними правилами є нормативно-законодавчі акти.

В контексті інституційного підходу до розгляду поняття «Інноваційно-інвестиційний розвиток» необхідно визначити й охарактеризувати основні елементи даного поняття. Складові інституту інвестиційно-інноваційного розвитку включають систему норм та правил (законодавство) та інституції, які встановлюють правила для стимулювання інвестиційно-інноваційного розвитку.

Сучасна нормативно-правова база, що регулює інвестиційно-інноваційну діяльність налічує понад 200 документів. У сфері інвестиційної діяльності діють положення Конституції України, Кодексів, Законів України та положення підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють окремі питання здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності.

Враховуючи проаналізовану нормативну базу і погляди науковців, до інституцій забезпечення інвестиційно-інноваційних процесів прийнято відносити: вищі навчальні заклади; академії; державні заклади і установи, що здійснюють підтримку інвестиційно-інноваційних проектів; органи державної влади, що здійснюють регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності; лабораторії; інвестиційні фонди; технологічні підприємства; комерційні банки; страхові компанії; фондові біржі та брокерські організації; фінансово-кредитні установи, технопарки, інноваційні центри, консалтингові фірми, промислово-фінансові групи, кластери та інші [3].

Разом з цим, наявність такої кількості регулюючих документів та інституцій, їх неузгодженість в окремих випадках, як між собою так і зі стратегічними цілями розвитку національної економіки, вказує на відсутність єдиних концептуальних засад у формуванні інвестиційної політики та стратегічних пріоритетах інноваційної діяльності. У свою чергу, елементами системи інвестиційно-інноваційного розвитку є: мета, завдання, проблеми та шляхи їх вирішення, фактори, які впливають на розвиток.

Метою інвестиційно-інноваційного розвитку є: соціально-економічне зростання суспільства через модернізацію економіки, підвищення конкурентоспроможності на основі інтенсивного технічного та технологічного оновлення виробництва.

В якості завдань інвестиційно-інноваційного розвитку виділимо такі:

– удосконалення нормативно-правової бази інноваційної та інвестиційної діяльності;

– консолідація зусиль законодавців, урядових, наукових, бізнесових сегментів суспільства на оптимальному комплексному вирішенні методологічних, стратегічних і тактичних проблем формування національної інноваційно-інвестиційної системи;

– вироблення стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку України в умовах викликів глобалізації, що надає змогу відкрити перспективи для впровадження інноваційної моделі розвитку країни, забезпечити її конкурентоспроможність;

– створення привабливих умов для творців інновацій, стимулювання інноваційної активності підприємництва.

На сучасному етапі інвестиційно-інноваційний сектор України характеризується низкою проблем, зокрема, зниженням інвестиційної активності, дефіцитом фінансових ресурсів, падінням платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію, що спричинено значними недоліками під час розроблення та виконання державних цільових програм та недосконалістю функціонування певних інституцій. Правова незахищеність вкладів інвестора, відсутність гарантії їх повернення, не прозоре використання коштів, що інвестуються не сприяє активізації інвестиційного ринку.

Шляхами вирішення проблем на інвестиційно-інноваційному ринку та створення конкурентоспроможної економіки є:

– створення умов для формування інноваційно-інвестиційного комплексу в межах основної функції держави;

– розробка законодавчої бази, що регулює інноваційно-інвестиційну діяльність в комплексі своїх складових;

– створення сприятливого інвестиційного клімату;

– підвищення рівня доходів населення, заохочення створення та забезпечення комфортного ведення малого бізнесу;

– налагодження співробітництва з міжнародними інституціями через залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки [4].

До внутрішніх факторів впливу на розвиток інноваційно-інвестиційного середовища України відноситься наявність сприятливих економічних, організаційних, психологічних, кадрових і технічних умов для інновацій. Тоді, як зовнішні фактори, пов'язані з розвиненістю ринкових відносин, станом фінансово-економічної системи, соціально-економічним і політичними факторами, наявністю або відсутністю сприятливого інноваційного клімату та підтримки з боку держави, соціально-психологічним станом суспільства.

Таким чином, з огляду на вищезазначені завдання, проблеми та шляхи їх вирішення, фактори інноваційно-інвестиційного розвитку, визначимо, що такий розвиток є необхідною складовою сталого розвитку країни за допомогою стимулювання діяльності інноваційних підприємств та створення привабливого інвестиційного клімату в країні. На нашу думку, інститут інноваційно-інвестиційного розвитку, представляє собою економічні і соціальні структури,

які дозволяють створити сприятливе інноваційно-інвестиційне середовище у вигляді норм права за допомогою економіко-правової регулюючої діяльності державних інституцій.

Список використаної літератури

1. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: монографія. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 278 с.
2. Клейнер Г.Б. Эволюция институциональных систем: монографія. Москва: Наука, 2004. 240 с.
3. Моргачов І.В. Удосконалення інфраструктурного забезпечення інвестиційно-інноваційних процесів на державному і регіональному рівнях. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 1(220). URL: <http://vestnik.ho.com.ua/zmisthtme.htm> (дата звернення: 24. 03. 2021).
4. Шляга О.В. Напрями активізації інвестиційно-інноваційних процесів. *Вестник Нац. техн. ун-та "ХПИ": сб. науч. тр. Темат. вып.: Технический прогресс и эффективность производства*. Харьков: НТУ "ХПИ". 2009. № 34. С. 141-149.